

Sudargo, Burgaičių piliakalnio su gyvenvieta (37620) ir Sudargo, Burgaičių piliakalnio II, vad. Pilaite (3264), Šakių r. sav., Sudargo sen., Burgaičių k., archeologinių žvalgymų

PAŽYMA

2024-04-10

2024 m. balandžio 2 d. Sudargo, Burgaičių piliakalnio su gyvenvieta (37620) ir Sudargo, Burgaičių piliakalnio II, vad. Pilaite (3264) teritorijoje buvo pradėti paruošiamieji darbai geologų suplanuotiems geotechniniams tyrimams. Kadangi minimi darbai vykdomi kultūros paveldo vietovių teritorijoje, čia buvo atliekami archeologiniai žvalgymai. Šių žvalgymų tikslas – įvertinti ar užsakovo planuojamose geologinių gręžinių vietose yra išlikęs archeologiškai vertingas kultūrinis sluoksnis, fiksuoti kultūrinio sluoksnio stratigrafiją. Archeologiniams tyrimams vadovavo, tyrimų eigos fotofiksaciją ir brėžinius parengė Irmėna Kaminskaitė, leidimo nr. LA-45 (2024 m. balandžio 2 d.). Tyrimų užsakovas – UAB „Tyrimų laboratorija“.

Tyrimų metu, pirmiausia, atsižvelgiant į užsakovo užduotį, buvo parinktos ir sužymėtos tiriamų gręžinių vietos: pirmojo piliakalnio (**37620**) (toliau - **Vorpilio**) aikštelėje 2 gręžiniai, 3 gręžiniai Š papėdėje ir 19 gręžinių piliakalnio šlaituose; antrojo piliakalnio (**3264**) (toliau - **Pilaitės**) aikštelėje 1 gręžinys, 3 gręžiniai Š papėdėje ir 12 gręžinių piliakalnio šlaituose. Taigi, iš viso parinkta 40 gręžinių vietų (Pav. 1). Archeologiškai tirti 35 gręžiniai, kadangi 5 gręžinių vietos pateko ant nuslinkusio šlaito, kuriame akivaizdžiai buvo matyti, jog kultūrinis sluoksnis neišlikęs (Pav. 3–4). Didžiojoje dalyje tirtų gręžinių fiksuotas 5–81 cm storio nuslinkusio armens sluoksnis, kurį sudarė tamsiai pilkai rudo humusingo priesmėlio arba priemolio sluoksniai. Po jais iškart fiksuoti natūralios gamtinės kilmės rudo molio ar priemolio bei gelsvo smėlio, žvirgždo ir žvyro sluoksniai (Pav. 6). Išskyrus gręžinius nr. 11–16 bei 33–35, 38 piliakalnių ŠR šlaituose, kuriuose viršutinis dirvožemio sluoksnis neaptiktas, o iš karto fiksuoti rudo molio, žvyro ir žvirgždo sluoksniai.

Ankstesnių tyrimų (2006 m.) duomenimis **Vorpilio** aikštelės Š dalyje iki 40 cm storio kultūrinis sluoksnis - „juoda žemė“, fiksuotas 35–44 cm gylyje¹. Šiais metais aikštelėje atlikome 2 gręžinius. Gręžinyje nr. 1 (Pav. 7) po armens sluoksniu įžemis - rudas molis fiksuotas 70 cm gylyje. Pačiame aikštelės krašte gręžinyje nr. 17 (Pav. 8) toks pat įžemis po armeniu fiksuotas 52 cm gylyje. Archeologiškai vertingas kultūrinis sluoksnis juose neaptiktas. Tačiau šie atlikti gręžiniai ir ankstesni tyrimai rodo, jog kai kuriose aikštelės vietose kultūrinis sluoksnis aikštelėje gali būti išlikęs fragmentiškai.

Pilaitės aikštelėje ankstesnių tyrimų duomenimis 5 cm gylyje buvo aptiktas 35–40 cm storio kultūrinis sluoksnis su VIII–XIV a. radiniais². Šiais metais Pilaitės aikštelėje tirtas gręžinys nr. 30. Jame aptiktas 63 cm storio tamsiai rudo priesmėlio sluoksnis, kuris gali būti siejamas su ankstesnių tyrėjų aptiktu kultūriniu sluoksniu (Pav. 9). Šis 35–67 cm storio sluoksnis fiksuotas ir žemiau aikštelės

¹ KLIAUGAITĖ, Vida. Sudargo piliakalnių (A 1494-1497), Šakių raj., 2006 m. archeologinių tyrinėjimų ataskaita. Kultūros paveldo centro paveldosaugos biblioteka, f. 39, ap. 1, b. 2393, p. 5–6, 14–15.

² ŠIRVYDAITĖ, Simona. Sudargo piliakalnių teritorijų ir apsaugos zonų (Šakių r.) (Vorpilio, 16141; Pilaitės, 3264; III piliakalnio, 3265; Žydkapių, 24680; Balnakalnio, 3263) 2012 m. žvalgomųjų archeologinių tyrimų ir žvalgymų ataskaita. Kultūros paveldo centro paveldosaugos biblioteka, f. 39, ap. 1, b. 3564, p. 10.

atliktuose gręžiniuose nr. 28, 29, 31, 32, 39, 40. Visgi vien iš šių gręžinių, tiksliai priskirti šį sluoksnį archeologiniam sluoksniui - negalima, tam reikalingi papildomi tyrimai.

Išvados

2024 m. žvalgymų metu *Vorpilio* (37620) aikštelėje, Š, ŠR šlaituose ir papėdėje atliktas 21 gręžinys. Archeologiškai vertingas sluoksnis neaptiktas nei viename iš gręžinių. Juose fiksuoti tik armens ir įžemio sluoksniai. Šie žvalgymai patvirtino faktą, jog Vorpilis yra ankstesnių arimų ir šlaitų erozijos smarkiai suardytas. Remiantis šiais ir ankstesniais tyrimais, archeologiškai vertingas kultūrinis sluoksnis arba neišlikęs, arba išlikęs tik fragmentiškai šio piliakalnio aikštelėje.

Pilaitės (3264) aikštelėje, Š, ŠR šlaituose ir papėdėje atlikta 14 gręžinių. Galimai archeologiškai vertingas iki 67 cm storio kultūrinis sluoksnis fiksuotas 7 gręžiniuose piliakalnio aikštelėje ir šalia jos viršutiniuose šlaituose.

Paveldosauginės rekomendacijos

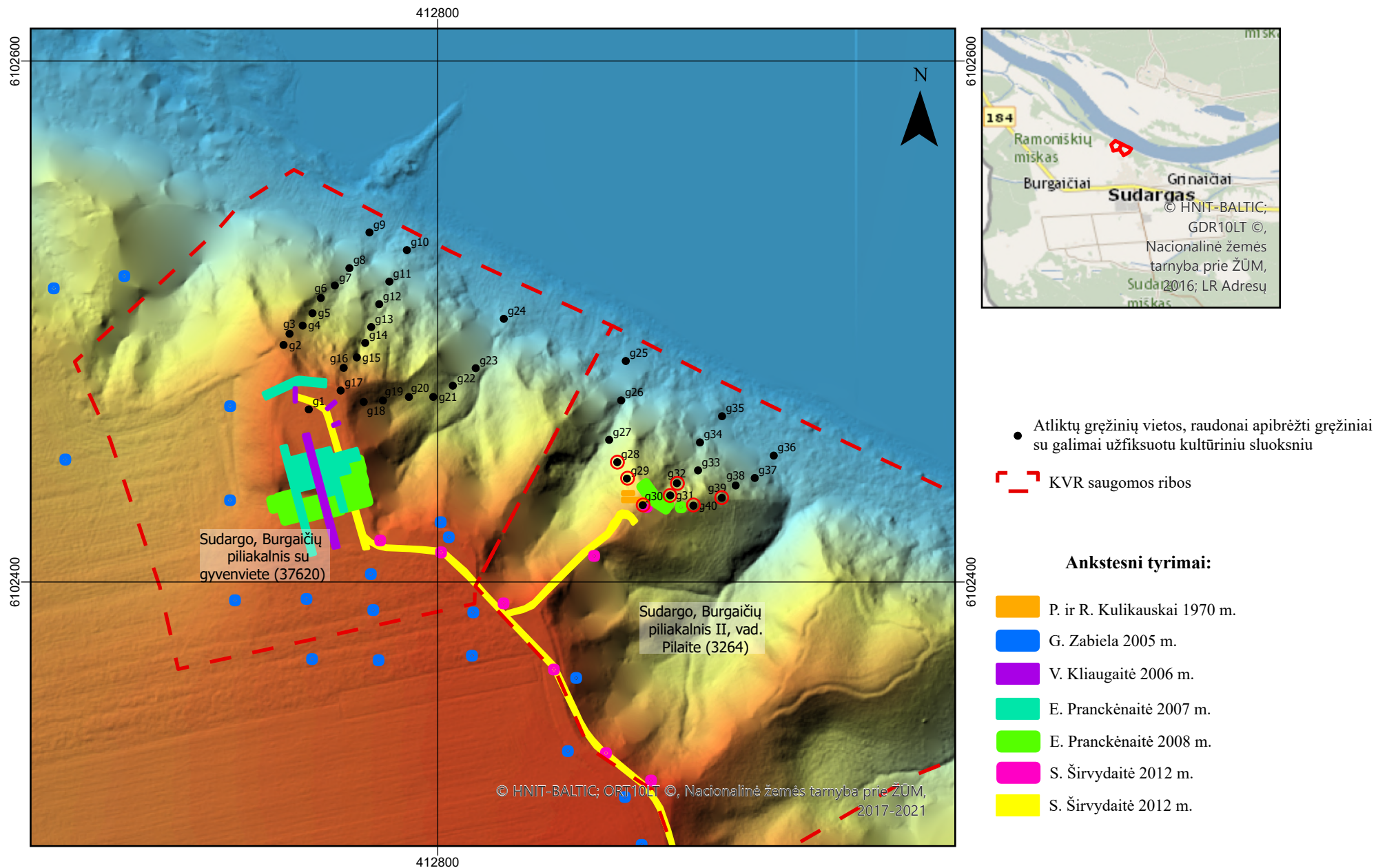
Vorpilio (37620) ir *Pilaitės* (3264) teritorijoje ištirtose gręžinių vietose leidžiama vykdyti tolimesnius geotechninius tyrimus atliekant gilesnius geologinius gręžinius.

Ateityje vykdant žemės judinimo darbus dar netirtose vietose *Vorpilio* piliakalnyje, rekomenduojama vykdyti archeologinius tyrimus tik šio piliakalnio aikštelėje, kadangi remiantis anksčiau vykdytų tyrimų rezultatais aikštelėje dar gali būti išlikusio kultūrinio sluoksnio fragmentų. O šio piliakalnio nuslinkusių šlaitų pusėje papildomi archeologiniai tyrimai netikslingi, nes tikimybė aptikti kultūrinio sluoksnio likučius labai nedidelė.

Ateityje vykdant žemės judinimo darbus iki šiol netirtose vietose *Pilaitės* piliakalnyje, rekomenduojama vykdyti archeologinius tyrimus tiek šio piliakalnio aikštelėje, tiek ir šlaituose, kadangi remiantis šių ir anksčiau vykdytų tyrimų rezultatais čia dar gali būti išlikusio kultūrinio sluoksnio fragmentų.

PRIEDAI

1. Archeologinių tyrimų planai ir nuotraukos

Pav. 1. 2024 m. archeologinių žvalgymų situacijos planas

Pav. 2. Vorpilio piliakalnio ŠR šlaitas

Pav. 3. Nuslinkęs Vorpilio piliakalnio ŠR šlaitas

Pav. 4. Nuslinkęs Pilaitės piliakalnio ŠR šlaitas

Pav. 5. Nuslinkęs Pilaitės piliakalnio ŠR šlaitas

Pav. 6. Gręžinys nr. 4

Pav. 7. Gręžinys nr. 1

Pav. 8. Gręžinys nr. 17

Pav. 9. Gręžinys nr. 30